

**GĘSTWA** (22) *sb f*

-ę- (21), -e- (1).

*sg N* gęstwa (6).  $\diamond$  *G* gęstwy (2).  $\diamond$  *A* gęstwę (4).  $\diamond$  *I* gęstwą (1).  $\diamond$  *L* gęstwie (6).  $\diamond$  *pl A* gęstwy (2).  $\diamond$  *L* gęstwách (1).

*Sł stp, Cn notuje, Linde XVI – XVIII w.*

**1.** *Gęste skupienie roślin, zarośla, krzaki; dumus BartBydg; condensā, densitas, interclusa, saltus, salebra, tesqua Cn (17) : BartBydg 45b; WróbŻółt 28/9, 17v; Y śnadz wiem y okázdem ptaku/ y o gniaździe iego ácz ie kryie wgęstwie álbo w głębokie íkály RejPs 75; RejWiz 60v; Głos Páńfki przypráwiájący Ielenie/ y obiáľni gęstwy [et revelabit condensā]: á w kościele iego wśfyłcy będą mowić chwałę. Leop Ps 28/9; Obumbratus amnis, Rzeká którey brzegi gęstwą zárosły. Mącz 502a, 387a; wśfyzawfzy potym głos Boży/ w gęstwę fię záraz dla ítráchu Pokryli. CzechEp 206; KochSob 64; KlonWor 5.*

*gęstwa czego (1):* W gęstwach ich będą miefzkály y boiázľiwe Lánie LubPs X5v.

*Wyrażenie:* »gęstwa leśna, w lesie« = *densitas saltus Vulg; arbor perplexus PolAnt (1 : 1):* Bo fie roźničíłá [!] iáko ogień bezboźność/ tarnie y ćiernie będzie zářł: y zápáli fie w gęstwie wlefię [*in densitate saltus*] y ítoczyfię w kupę pychá dymna. Leop Is 9/18; Y porába fiekierą gęstwy leśne [*arbores perplexas*]/ á Liban gwałtownie vpáďnie. BibRadz Is 10/34.

*Przen: Niejasność, zawilość czego (3) :* ále fię tym łámym w wiefćzą gęstwę wdawa. CzechEp 214.

*gęstwa czego (1):* Oto fiódme czudo iż pan bog głósem śwym śprawia Ielenie, to iefť biskupy y kapłany święte, y obiawi gęstwę) piśma świętego (ktore było ciemne y tajemne iáko gęstwa) wśzytkiemu światu. WróbŻółt 17v.

*Szereg:* »gęstwa i szelina« (1): Co to iemu záwáďzi/ gdy kto krážąc y tám y łam/ wýłtápiwfiży z włáľney koleie/ tuła fię po rozmáitey gęstwie y ízelinie NiemObr 96.

**2.** *Wielką ilość czego (5) :*

*gęstwa czego (1):* Wierzęć ia że w téy gęstwie/ zacnych bród niemáło Będzie łobie mym rymem chłubę czynić chćiáło KochBr 150.

**a.** *Tłum, ciźba; tłok, ścisk; turba Mącz, Cn; tumultus Mącz; celebritas, frequentia hominum, stipatio hominum, turbula Cn (4) :* Tumultuosus, Zwáďliwy/ nieśpokoiny. teź peľny zámieľzánia y gęstwy. Mącz 468c, 468c.

*gęstwa kogo (2):* Będę ćię iefťcze ktemu wýłłáwiáľ rozmáitem pieniem wnawiefćzłfey gęstwie łudzi RejPs 32v; Mącz 469a.

*Synonimy:* **1.** *szelina; 2.* *cieśń, ciźba, ścisk, tłum.*

*Cf* **GĄSZCZ, GĘSTOŚĆ, GĘSTWINA**